

به نام خدا

سیری در دنیای جامعه شناسی

مؤلف :

زهرا قائمی اصل

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: قائمی اصل، زهرا، ۱۳۶۸
عنوان و نام پدیدآور: سیری در دنیای جامعه شناسی / مولف زهرا قائمی اصل.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۳۱ ص.
شابک: ۹-۲۰۳-۴۰۸-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: جامعه شناسی
رده بندی کنگره: LB۱۰۲۷/۲۷
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۴۳
شماره کتابشناسی ملی: ۹۶۶۶۰۰۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: سیری در دنیای جامعه شناسی
مولف: زهرا قائمی اصل
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایبی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۳۱۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹-۲۰۳-۴۰۸-۶۲۲-۹۷۸

تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵.....	پیشگفتار
۹.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول: معرفی رویکرد جامعه‌شناسی
۱۱.....	پیوندهای جامعه و ادبیات در نگاه نخستین
۱۳.....	چشم‌انداز تاریخی جامعه‌شناسی ادبیات
۱۹.....	تکوین و تکامل جامعه‌شناسی ادبیات
۲۴.....	تأثیرها و امتزاج‌های جامعه‌شناسی ادبیات
۳۰.....	از نظریه‌ی ادبی جامعه‌شناختی تا جامعه‌شناسی نظریه‌های ادبی
۳۰.....	مارکسیسم و جامعه‌شناسی ادبیات
۳۳.....	مارکسیسم و نظریه‌ی ادبی
۳۸.....	مارکس و انگلس سرچشمه‌هایی پویان
۴۰.....	چند مفهوم کلیدی
۷۳.....	معرفی سه شخصیت شاخص در نقد جامعه‌شناسی
۹۵.....	فصل دوم: نقد جامعه‌شناختی سووشون
۹۵.....	پیش درآمد
۹۷.....	بخش اول: سووشون در نخستین دیدار
۱۲۶.....	نتیجه‌گیری
۱۲۹.....	منابع و مآخذ

پیشگفتار

جامعه‌شناسی به عنوان یک رشته ی تخصصی، از مفاهیم و نظریه‌های پیچیده‌ای برای تحلیل ساختارهای اجتماعی و فرایندهای تغییر استفاده می‌کند. این رشته به بررسی نظام‌های طبقاتی، نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، و مکانیسم‌های حفظ و تغییر قدرت در جوامع می‌پردازد. یکی از موضوعات تخصصی مهم در جامعه‌شناسی، مطالعه‌ی شبکه‌های اجتماعی و تأثیر آن‌ها بر رفتار و هویت فردی و جمعی است. همچنین، تحلیل گفتمان و بررسی نقش ایدئولوژی‌ها در شکل‌دهی به نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی، از دیگر مباحث پیشرفته در این رشته است. جامعه‌شناسان با استفاده از تکنیک‌های پیچیده‌ی آماری و مدل‌سازی، به بررسی روابط بین متغیرهای مختلف و پیش‌بینی تغییرات اجتماعی می‌پردازند.

۱: معرفی سیری در جامعه‌شناسی

سیری در جامعه‌شناسی، به مطالعه‌ی سیستماتیک و علمی جوامع انسانی، ساختارهای اجتماعی، روابط اجتماعی و فرایندهای تغییر اجتماعی می‌پردازد. این رشته به بررسی رفتارهای جمعی، تعاملات اجتماعی و نهادهای مختلف در جوامع مختلف می‌پردازد. هدف اصلی جامعه‌شناسی، فهم چگونگی عملکرد جوامع و یافتن راه‌حلهایی برای مسائل اجتماعی است.

۲: تاریخچه ی جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی به عنوان یک رشته‌ی دانشگاهی در قرن نوزدهم میلادی شکل گرفت. آگوست کنت، امل دورکیم و کارل مارکس از جمله پایه‌گذاران این رشته محسوب می‌شوند. کنت، که به عنوان "پدر جامعه‌شناسی" شناخته می‌شود، این رشته را به عنوان علمی مستقل معرفی کرد. امل دورکیم با تحقیقاتی در زمینه‌ی

انسجام اجتماعی و کارکردهای اجتماعی، و کارل مارکس با تحلیل‌های خود درباره‌ی ساختارهای اقتصادی و اجتماعی، نقش مهمی در توسعه‌ی جامعه‌شناسی داشتند.

۳: نظریه‌های جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی شامل نظریه‌های مختلفی است که هر کدام به نحوی خاص به تحلیل و تفسیر جوامع می‌پردازند. نظریه کارکردگرایی، به بررسی نقش و کارکردهای نهادهای اجتماعی می‌پردازد. نظریه تضاد، به تحلیل تضادها و نابرابری‌های اجتماعی، به ویژه تضاد طبقاتی می‌پردازد. نظریه تعامل‌گرایی نمادین، بر چگونگی شکل‌گیری و تغییر معناها و نمادها در تعاملات اجتماعی تمرکز دارد.

۴: روش‌های تحقیق در جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسان از روش‌های مختلفی برای تحقیق استفاده می‌کنند، از جمله روش‌های کمی و کیفی. روش‌های کمی مانند پیمایش‌ها و تحلیل‌های آماری به جمع‌آوری داده‌های عددی و تحلیل‌های دقیق می‌پردازند. روش‌های کیفی مانند مصاحبه‌های عمقی، مشاهده‌ی مشارکتی و تحلیل محتوا به فهم عمیق‌تر پدیده‌های اجتماعی و تفسیر معانی و تجربیات انسانی می‌پردازند.

۵: موضوعات مورد بررسی در جامعه‌شناسی

موضوعات جامعه‌شناسی بسیار گسترده و متنوع‌اند. از جمله موضوعات مهم می‌توان به نهادهای خانواده، آموزش، دین، اقتصاد، سیاست، رسانه‌ها، جرائم و انحرافات اجتماعی اشاره کرد. هر یک از این موضوعات از دیدگاه‌های مختلفی مانند ساختارگرایی، تضاد و تعامل‌گرایی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۶: اهمیت جامعه‌شناسی در حل مسائل اجتماعی

جامعه‌شناسی با تحلیل مسائل اجتماعی و ارائه‌ی راه‌حل‌های علمی، نقش مهمی در بهبود وضعیت جوامع دارد. این رشته به سیاست‌گذاران، مدیران و افراد عادی کمک می‌کند تا مسائل اجتماعی را بهتر درک کرده و راه‌حل‌های موثرتری برای آنها پیدا کنند. برای مثال، تحقیقات جامعه‌شناسی در زمینه‌ی فقر، نابرابری، جرم و جنایت، به تدوین سیاست‌های اجتماعی موثر کمک می‌کند.

۷: تأثیر جهانی شدن بر جامعه‌شناسی

جهانی شدن، فرایندی است که تأثیرات عمیقی بر جوامع و فرهنگ‌های مختلف داشته است. جامعه‌شناسان با بررسی این پدیده، به تحلیل تغییرات فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در جوامع مختلف می‌پردازند. این تحلیل‌ها کمک می‌کنند تا پیامدهای مثبت و منفی جهانی شدن بر جوامع مختلف بهتر درک شود و راه‌حل‌های مناسبی برای چالش‌های آن ارائه گردد.

۸: جامعه‌شناسی و تکنولوژی

توسعه فناوری‌های جدید، به ویژه اینترنت و رسانه‌های اجتماعی، تأثیرات گسترده‌ای بر ساختارها و تعاملات اجتماعی داشته است. جامعه‌شناسان با بررسی این تغییرات، به تحلیل چگونگی تأثیر فناوری بر روابط اجتماعی، هویت‌های فردی و جمعی، و نهادهای اجتماعی می‌پردازند. این تحقیقات به فهم بهتر فرصت‌ها و چالش‌های ناشی از تکنولوژی کمک می‌کند.

۹: آینده جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی با توجه به تغییرات سریع در جوامع مدرن، همچنان به عنوان یک رشته‌ی پویا و مهم باقی خواهد ماند. مسائل جدیدی مانند تغییرات اقلیمی، مهاجرت، تحولات جمعیتی و نوآوری‌های فناوری، نیازمند تحلیل‌ها و راه‌حل‌های جدیدی هستند که جامعه‌شناسی می‌تواند ارائه دهد. با پیشرفت‌های روش‌شناسی و نظریه‌پردازی، جامعه‌شناسان قادر خواهند بود تا به درک بهتری از جوامع پیچیده‌ی انسانی دست یابند و در حل مسائل جدید کمک کنند.

مقدمه

جامعه‌شناسی به عنوان یک رشته‌ی تخصصی، ابزارهای مختلفی برای تحلیل داده‌ها و تفسیر روابط اجتماعی به کار می‌گیرد. یکی از این ابزارها، تحلیل شبکه‌های اجتماعی است که به بررسی ساختار و دینامیک روابط بین افراد یا سازمان‌ها می‌پردازد. این روش به فهم بهتر چگونگی انتشار اطلاعات، نفوذ اجتماعی و تأثیرات شبکه‌های ارتباطی کمک می‌کند. از دیگر حوزه‌های تخصصی می‌توان به جامعه‌شناسی فرهنگی اشاره کرد که به مطالعه‌ی نحوه‌ی تولید، توزیع و مصرف معانی فرهنگی می‌پردازد و تأثیرات فرهنگی را بر رفتارها و نهادهای اجتماعی بررسی می‌کند.

تحلیل گفتمان، یکی دیگر از روش‌های تخصصی در جامعه‌شناسی است که به بررسی زبان و ارتباطات به عنوان ابزاری برای ساخت و بازسازی واقعیت‌های اجتماعی می‌پردازد. این روش به فهم چگونگی شکل‌گیری هویت‌ها، ایدئولوژی‌ها و روابط قدرت کمک می‌کند. جامعه‌شناسان همچنین از مدل‌سازی‌های پیچیده‌ی ریاضی و آماری برای تحلیل داده‌های بزرگ و پیش‌بینی روندهای اجتماعی استفاده می‌کنند. این تحلیل‌ها می‌توانند به تدوین سیاست‌های اجتماعی مؤثرتر و برنامه‌ریزی بهتر برای آینده‌ی جوامع کمک کنند.

در نهایت، جامعه‌شناسی به مطالعه‌ی تأثیرات جهانی‌شدن و تغییرات اقلیمی بر ساختارهای اجتماعی و روابط بین‌المللی نیز می‌پردازد. این تحلیل‌ها به درک بهتر چالش‌های جهانی و یافتن راه‌حل‌های مناسب برای مسائل پیچیده‌ای مانند مهاجرت، تغییرات جمعیتی و نابرابری‌های جهانی کمک می‌کنند. با توجه به پیچیدگی و تنوع موضوعات مورد مطالعه، جامعه‌شناسی نقش حیاتی در فهم و بهبود وضعیت اجتماعی و فرهنگی جوامع دارد.